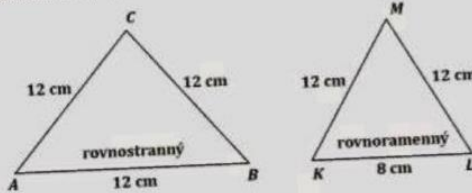

Jak na to...

V díle rovinná a prostorová geometrie se zaměříme na trojúhelníky, konkrétně na **trojúhelník rovnostranný** a **rovnoramenný**. Jsou si podobné, a proto může snadno dojít k záměně, k neporozumění a následně ke zbytečné ztrátě bodů. **Rovnostranný trojúhelník**, už podle názvu, má všechny tři strany stejně dlouhé a shodné jsou také jeho vnitřní úhly, z nichž každý má 60° . Zatímco **rovnoramenný trojúhelník** má stejně dlouhé dvě strany,

kteřá nazýváme ramena. Třetí stranu, jejíž rozměr se od délky ramen liší, označujeme jako **základnu**. Rozeberme si jeden z příkladů podrobně. Porovnejme **obvod** rovnostranného trojúhelníku ABC , který má stranu dlouhou 12 cm, a obvod rovnoramenného trojúhelníku KLM , který má ramena stejně dlouhá jako strany rovnostranného trojúhelníku a **základnu o třetinu kratší** než délku ramene.

Řešení: Oba trojúhelníky zakreslíme a popíšeme.

Rovnostranný trojúhelník má všechny strany stejně dlouhé, pak pro obvod trojúhelníku platí, že $o = a + b + c = 12 + 12 + 12 = 36 \text{ cm}$.

Ravnoramenný trojúhelník má dvě ramena stejně dlouhá a základnu o třetinu kratší, tj. $12 - \frac{1}{3} \cdot 12 = 8$. Obvod stanovíme jako $o = k + l + m = 12 + 12 + 8 = 32 \text{ cm}$.

Závěr: Obvod rovnoramenného trojúhelníku KLM je o 4 cm kratší než trojúhelník ABC .

Rozcvička

Doma v šuplíku máš volně naházené 4 páry ponožek různých barev – červené, zelené, modré a bílé. Pokud bez dívání vytáhneš dvě ponožky, kolik různých barevných kombinací můžeš vytáhnout? (10 kombinací - $\check{c}+\check{c}$, $\check{c}+z$, $\check{c}+m$, $\check{c}+b$, $z+z$, $z+m$, $z+b$, $m+m$, $m+b$, $b+b$.)

Příklad je z knihy *Zábavná matematika pod polštář 2*, vydala Grada Publishing 2015.

Zadání

Test

1. Rozhodněte o každém z následujících převodů, zda je proveden správně (A), či nikoliv (N).

3 body

A N

1.1 $12 \text{ km} + 29 \text{ m} + 4,5 \text{ dm} = 12 \text{ 029,45 m}$

1.2 $16 \text{ kg} - 250 \text{ g} = 15,75 \text{ g}$

1.3 $1,5 \text{ h} - 180 \text{ s} = 67 \text{ min}$

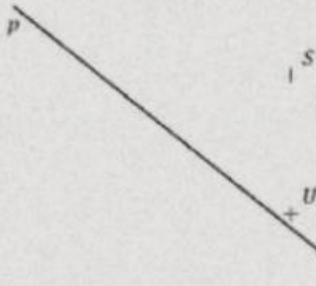
2. V rovině je dána přímka p a body S , U .

3 body

2.1 Sestrojte kružnici k se středem S , která se dotýká přímky p v jednom bodě.

2.2 Body S a U jsou vrcholy rovnostranného trojúhelníku SUW . Najděte chybějící vrchol W a trojúhelník narýsujte.

2.3 Bodem S veďte rovnoběžku m s přímkou p .

Rýsujte přímo do záznamového archu!

1. Rozhodněte o každém z následujících převodů , zda je proveden správně (A), či nikoliv (N).

3 body

A N

1.1 $12\text{km} + 29\text{m} + 4,5\text{dm} = 12\,029,45\text{m}$

1.2 $16\text{kg} - 250\text{g} = 15,75\text{g}$

1.3 $1,5\text{h} - 180\text{s} = 67\text{min}$

1.1 $12\text{ km} = 12\,000\text{ m}$; $4,5\text{ dm} = 0,45\text{ m}$; sečteme a máme **12029,45**

1.2 $16\text{ kg} = 16\,000\text{ g}$; $16\,000 - 250 = 15\,750\text{g}$

$1,5\text{ h} = 90\text{ min}$; $180\text{ s} = 3 \times 60 = 3\text{ min}$. $90 - 3 = 87$
min

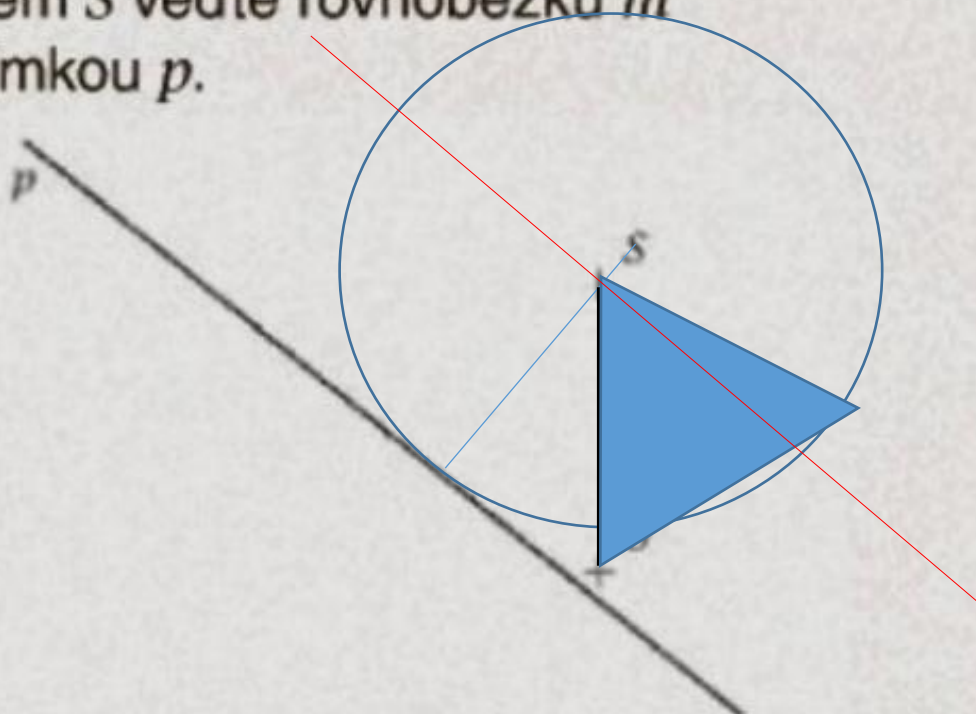
2. V rovině je dána přímka p a body S, U .

3 body

2.1 Sestrojte kružnici k se středem S , která se dotýká přímky p v jednom bodě.

2.2 Body S a U jsou vrcholy rovnostranného trojúhelníku SUW . Najděte chybějící vrchol W a trojúhelník narýsujte.

2.3 Bodem S veďte rovnoběžku m s přímkou p .

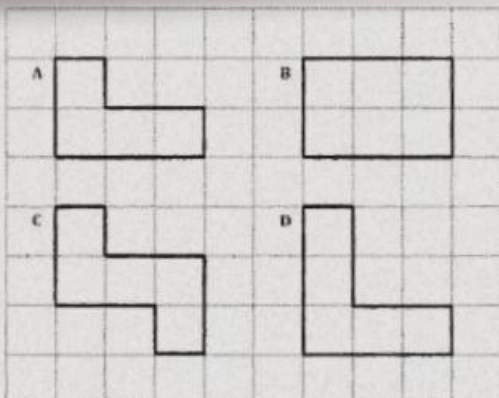

Rýsujte přímo do záznamového archu !

Zadání

3. Na obrázku jsou čtyři rovinné útvary **A**, **B**, **C**, a **D**. Obvod útvary **A** je roven 30 cm a jeho obsah je roven 36 cm². Rozhodněte o každém z následujících výroků, zda je pravdivý (A), či nikoliv (N).

3 body

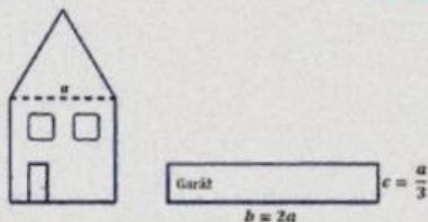

A N

- 3.1** Obvod útvary **C** je roven 33 cm. A N
- 3.2** Třetina plochy **B** je menší než 20 cm². A N
- 3.3** Obsah útvary **D** je větší než obsah útvary **C**. A N

4. Na obrázku je boční pohled na domeček s garáží. Domeček je čtverec o straně $a = 18\text{ m}$ se střechou tvaru rovnostranného trojúhelníku. Garáž je obdélník o straně b a c .

4 body

- 4.1** Obvod celého domečku v [m] se rovná .....
- 4.2** Obsah garáže v [m²] se rovná .....
- A) 90   B) 110   C) 196
- D) 216   E) jiná hodnota

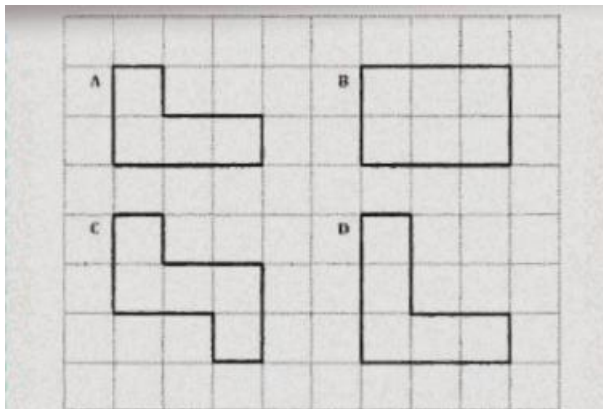
3. Na obrázku jsou čtyři rovinné útvary **A**, **B**, **C**, a **D**. Obvod útvary **A** je roven 30 cm a jeho obsah je roven 36 cm². Rozhodněte o každém z následujících výroků, zda je pravdivý (A), či nikoliv (N).

3 body

Ze zadání vyvodíme:

Obvod A je 30 cm – rozdělen na 10 úseček tedy 1 kostička má stranu dlouhou 3 cm

Obsah A je 36 cm², obsah jedné kostičky je 9 cm². Tedy 3x3 cm

- 3.1 Obvod útvary **C** je roven 33 cm. A N
- 3.2 Třetina plochy **B** je menší než 20 cm². A N
- 3.3 Obsah útvary **D** je větší než obsah útvary **C**. A N

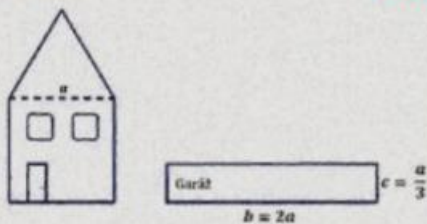
3.1 Obvod je $12 \times 3 = 36$ cm

3.2 Plocha B je $6 \times 9 = 54$; $54 : 3 = 18$; $18 < 20$

3.3 $S_C = 5 \times 9 = 45$ cm²; $S_D = 5 \times 9 = 45$ cm² $S_C = S_D$

4. Na obrázku je boční pohled na domeček s garáží. Domeček je čtverec o straně $a = 18$ m se střechou tvaru rovnostranného trojúhelníku. Garáž je obdélník o straně b a c .

4 body

- 4.1 Obvod celého domečku v [m] se rovná .....
- 4.2 Obsah garáže v [m²] se rovná .....
- A) 90   B) 110   C) 196
- D) 216   E) jiná hodnota

4.1 E

4.2 D

4.1 Výpočet $a = 18$ m; $b = 2 \times 18 = 36$ m; $c = 18 : 3 = 6$ m

Obvod domu = $4 \times 18 = 72$ m; obvod garáže = $2 \times (36 + 6) = 2 \times 42 = 84$ $72 + 84 = 156$ m

4.2 $S = 36 \times 6$ $S = 216$ m²

Zadání

5. Na obrázku jsou k sobě slepené dva trojúhelníky – rovnostranný a rovnoramenný. Obvod rovnoramenného trojúhelníku je roven 21 cm a jeho základna je rovna jedné sedmině obvodu rovnoramenného trojúhelníku. 6 bodů

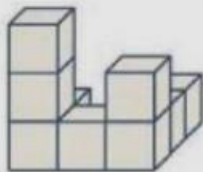
5.1 Stanovte obvod rovnostranného trojúhelníku.

5.2 Stanovte obvod celého útvaru $RSTU$.

5.3 Stanovte, kolikrát je rameno rovnoramenného trojúhelníku delší než strana rovnostranného trojúhelníku.

6. Zdenka chce postavit z kostek model kvádro o podstavné hraně 3×4 kostky a výšce 3 kostek. Kolik kostek mu ještě chybí? 2 body

- A) 24   B) 25
- C) 27   D) 28
- E) jiné číslo

Řešení

5. Na obrázku jsou k sobě slepené dva trojúhelníky – rovnostranný a rovnoramenný. Obvod rovnoramenného trojúhelníku je roven 21 cm a jeho základna je rovna jedné sedmině obvodu rovnoramenného trojúhelníku. **6 bodů**

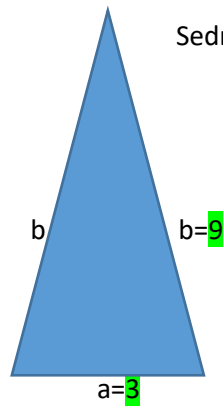
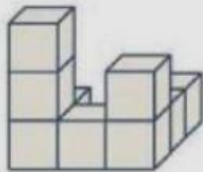
5.1 Stanovte obvod rovnostranného trojúhelníku.

5.2 Stanovte obvod celého útvaru RSTU.

5.3 Stanovte, kolikrát je rameno rovnoramenného trojúhelníku delší než strana rovnostranného trojúhelníku.

6. Zdenka chce postavit z kostek model kvádrů o podstavné hraně 3 x 4 kostky a výšce 3 kostek. Kolik kostek mu ještě chybí? **2 body**

- A) 24   B) 25
- C) 27   D) 28
- E) jiné číslo

Sedmína obvodu = $21 : 7 = 3$ $a = 3$ cm
 $b + b + 3 = 21$ odečteme 3
 $b + b = 18$
 $2b = 18$
 $B = 9$ cm

5.1 $O = 3 \times 3 = 9$ cm

5.2 $O = 9 + 9 + 3 + 3 = 24$ cm

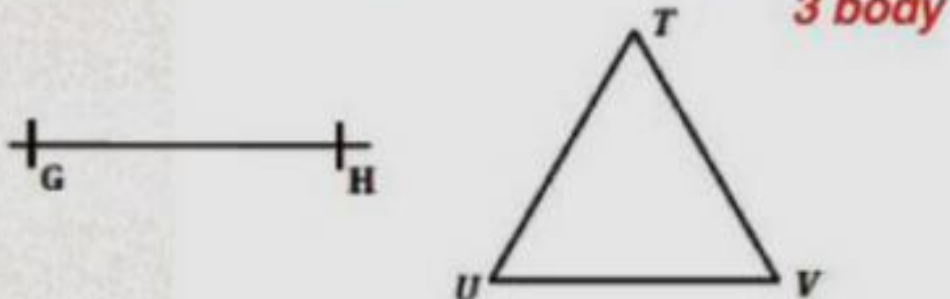
5.3   rameno – 9 cm, strana 3 cm $9 : 3 = 3$ **3 krát**

Objem kvádrů $3 \times 4 \times 3 = 36$ kostek

Použito: po řadách – $6 + 2 + 1 = 9$

Zbývá $36 - 9 = 27$ kostek   tedy řešení **C**

7. Na obrázku je zakreslena úsečka a rovnostranný trojúhelník. **Zakreslete** těmto útvarům jejich **osy souměrnosti**.

Rýsujte přímo do záznamového archu !

8. Na obrázku je čtvercová zahrádka, kolem níž je plot a branka. Plot je dlouhý 54,5 m a branka je široká 150 cm.

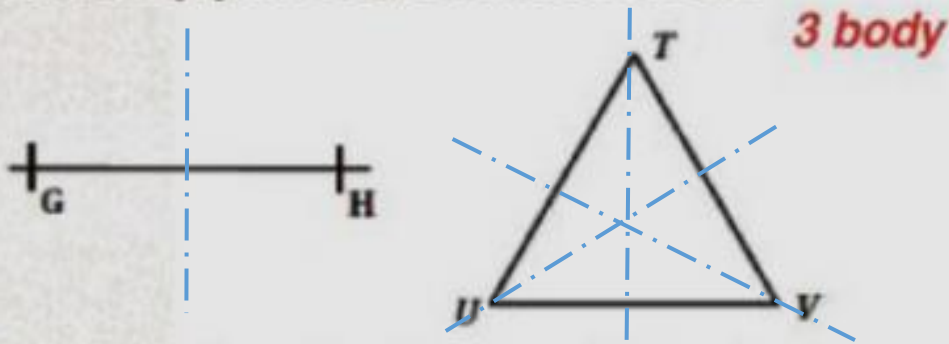

2 body

8.1 Stanovte **obsah** zahrádky.

8.2 **Kolik** rostlin *Benarky kalové* můžeme zasadit na zahrádku, pokud každá rostlina potřebuje plochu 40×50 cm.

7. Na obrázku je zakreslena úsečka a rovnostranný trojúhelník. **Zakreslete** těmito útvary jejich **osy souměrnosti**.

3 body

Rýsujte přímo do záznamového archu !

8. Na obrázku je čtvercová zahrádka, kolem níž je plot a branka. Plot je dlouhý 54,5 m a branka je široká 150 cm.

2 body

8.1 Stanovte **obsah** zahrádky.

8.2 Kolik rostlin *Benarky kalové* můžeme zasadit na zahrádku, pokud každá rostlina potřebuje plochu 40 × 50 cm.

$$O = 54,5 \text{ m} + 1,5 \text{ m} = 56 \text{ m}$$

$$\text{Strana} = 56 : 4 = 14 \text{ m}$$

8.1

$$S = a \times a$$

$$S = 14 \times 14 = 196 \text{ m}^2$$

8.2

Plocha květiny pro květinu: $S = 0,4 \times 0,5 = 0,20 \text{ m}^2$

Plocha zahrady: $S = 14 \times 14 \quad S = 196 \text{ m}^2$

Počet rostlin $196 : 0,2 = 980$ kusů

$196 : 0,2 =$ vynásobíme 10

$1960 : 2 = 980$

16

00